

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

II. De consanguinitate & affinitate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](#)

quam rarissime sunt; longeque major sit prohibitiōis ratio in matrimonio per verba de praesenti contrācto, quam in sponsalib. de futuro.

CAP. II.

AD Romanum spectat Ponificem sua sollicitudine diligenter provide, ut sacrorum Conciliorum decreta ita fut̄ declarationis administratio dilucidetur, quod nulla desuper dubitandi occasio cuiquam relinqueretur.

Sanè ad aures nostras pervenit, multos esse, qui dubitant, an decretum ecumenici Concilii Tridentini ieiōne vigēfima quarta de reformatione matrimonii cap. 3. quo caverūt impedimentum publica honestatis, ubi sponsalia & valida non fuerint, proflus tolli; ubi vero valida fuerint, non excedere primum gradum, cum in ulterioribus gradibus non possit hujusmodi prohibitiō servari, de sponsalibus per verba (ut ajune) de futuro tantum conceptis intelligatur, vel etiam matrimonia per verba de praesenti contrācta, non tamen consummata, qua interdum sponsalia appellantur, comprehendat, ita ut etiam eo casu impedimentum inde proveniens sublatum fuerit.

Nos itaque ut omnis difficultas, dubitatioque tollatur, attendentis, quod sponsaliorum appellatione, quā dictum Concilium utitur, non nisi imprōpriē matrimonii verbis de praesenti conceptis contrāctum continetur, quodque agitur de correctione juris veteris, quo causa secundum proprietatem verborum duntaxat procedendum est, præterim cum longe maiorem rationem prohibitiōis in matrimonio per verba de praesenti contrācto, quam in sponsalibus de futuro vigeat a nemine dubitetur: idcirco mox proprio auctoritate Apostolica tenore præsenzium declaramus & diffinimus, decretum Concilii hujusmodi omnino intelligendum esse, & procedere in sponsalibus de futuro duntaxat, non autem in matrimonio sic (ut præfetur) contrācto, sed in eo durare adhuc impedimentum in omnibus illis casibus, & gradibus, quibus de jure veteri ante prædictum decreto Concilii introductum erat.

Clemens VII.

Qui intra gradus prohibitos scilicet matrimonium contrahere presumperit, sive dispensatione conseq̄uenda carere debet.

CAP. III.

QVIA plenius in futurorum eventibus imbecillitas humani iudicij adeò fallitur, ut quod utile non solum conjectura, sed etiam aitenta & provida consideratio pollicebatur, id proflus inutile, ac animarum salutem maximè damnum repertiar, propriece nonnunquam expedit, ut gratia, qua olim consulto, & rationabiliter de causa concedi videbantur, multo consiliori in posterum denegentur, id quod necessitas praesentis provisionis evidenter ostender. Sanè postquam fœl. recor. Clemens & Papa V. prædecessor noſter in Concilio Vienensi eos, qui divino timore postposito, in gradibus consanguinitatis & affinitatis contra canonicas sanctiones matrimonia scilicet in suarum periculum animarum contrahere presumebant, excommunicationis sententia ipso facto detales tam diu excommunicatos publicè nuncirent, feniuncari facerent, donec separarentur ab invicem, & beneficium absolutionis obtinerent. Sedes Apostolica & Romani Pontifices prædecessores noſtri, considerantes gravia oriri posse scandala, si matrimonia hujusmodi scilicet contracta & carnali copula consummata per divorcium dicterentur, ad obviandum hujusmodi scandalis,

a Philip. Franc. c. ex sponsalib. de sponsal. in 6. b Clem. VI. in Conc. Vien. ut habetur in Cle. tit. r. c. de consan. & affinit. decretum tulit, quo scilicet contrahens matrimonium in gradu consanguinitatis vel affinitatis prohibito, vel cum moniali, excommunicatur ipso iure, & publicari debet & utari. de hacre vide Concil. Trid. sess. 24. de reform. cap. 5. & Beat. Antonii tract. de excommunic. cap. 34. Corvar. lib. 4. part. 2. c. 3. §. 2. num. 8.

& ne mulieres perpetuā diffamatiā remanentes, adducantur ad dispensandū cum illis qui ingratū hujusmodi prohibitis, matrimonia ipsa sciente contrahent. Propter quod multi volentes in gradibus prohibitis matrimonia contrahere, ac sperantes veniūt solutionem ac dispensationem a fide predita finē obtainere posse, illa passim contrahere, & carnali copula sub ea spe consummare prafūlpiunt. Quodvoli corruptela, cum tamdiu proper inventaretur hominū malitia & nimiam diabolica fidelis in abolendo ac diffrigando facilitatem adeo creverit, ut cupientes in gradibus prohibitis hujusmodi contrahere, nullo patro illece versentur, & unde scandalis remeda perdantur, inde scandalorum materia & occasio nata videantur. No quorum interest agrum Domini in colere, ut virtute eo crescant, abusione vero quæcumque tollantur, amoris mortibus via & aditus omnis præcludatur, humilmodi fraudib⁹ & dolis, per quos nulli dispensationes in pacificum animarum a nobis extorquere, ac clementia & misericordia Apostolica sub spe venia, ut experientia rerum magistra docet, peccandi viam pandit, aberrant, obviare volentes, habita super his cum fratribus nostris matura deliberatione, de ipsorum frumento filio, omnibus denunciandū seu intimandū debet, quod in posterum cum illis, quin gradibus prohibitis matrimonia sciente contrahere, etiam illi consummaverint, non intendimus dispensare, sed illi (scandalis quo oriri posse formidare) minime omniō separari mandabimus, absolucionis duntaxat pertinentibus misericorditer concessuri, cum quod dignus non sit, qui canonum conditorem contineat, & cum anima sua detrimentum injuriam facit. Rom. 13. Calend. Septemb. 1524.

TITVLVS II.

DE CONSANGVINITATE ET
affinitate.

Pius Quartus.

Gradus consanguinitatis, qualiter remota & proponitur, sunt exponenda in dispensationibus.

CAP. L

SANCTISSIMUS IN Christo pater & dominus Pius deuī providentia Papa IV. ad eum nostrum parentes quod multi viri, mulieresque inveniuntur consanguinitatis seu affinitatis gradibus excommunicatis ab eodem stipite urgentibus communis nostris malis vicere, vel copulari cupientes, dispensationem habet remotiū gradū à sanctitate sua, & item Pontifice pro tempore existente, vel sed. Apostol. fœl. rec. impetrare, sibi que, quod dispensatio aliquam gradus proponitur, quod forsitan expressus Pontificis aut fœli dispensatione vel averteret, vel certe retardare, cognitione lagerrans, literas postmodum super gradū proponit, iudicatio determinat, iuxta constitutiones fœl. rec. Greg. XI. & Clem. VI. Röm. Pont. sanctitatis sua predecessorum deinceps respectivē editas, incho dispensationē expediti procurant. Circumscriptus deinceps in hujusmodi dispensationibus concedendū procedere, ac propriece runda proflus obstatula, & quicquid dispensationē concedenda veritudo litter obesse posset, ne videlicet aliquid ab ipso dispensante terum ignaro contra mentem suam in animarum contrahentium periculum emergat, clarus iudicat, que de singulis obstaculis plene certiori volens. Quid in quibusque dispensationibus quas pro matrimonio, scilicet vel ignorantia contracto vel contrahitis, in quibusque prohibitis consanguinitatis & affinitatis, in mixtis gradibus, ab eadem sanctitate sua, vel quovis Regis mano Pontifice successore suo pro tempore existente, seu

dista sedis imperati, vel alia etiam motu proprio con-
cessi contigent, commisionibusque desuper etiam ordi-
nariis locorum faciens, ac literis quibusvis inde con-
ficiens, non solum de remotiori, sed etiam de prox-
imiori, aut de proximitibus gradibus, quicunque illi
fuerint, eorumque distantia, & specialis & expresa men-
tio fieri debet. Alioquin si punctiones, declarationes,
acinde confidende litera hujusmodi, processusq; haben-
di per easdem, nullius sint roboris vel momenti, & pro-
fectis habeantur, Constitutionib. prædecessorum hujus-
modi, exterisq; contrariis nequam obstantibus, hac
sua perpetuò validitas sanctio, auctoritate Apolitica
statuit & ordinavit. Sicque per quoscunque judices &
commissarios, etiam S. R. E. Cardinales sublata, eis qua-
vis aliter judicandi & interpretandi facultate, judicari,
& diffiniri debere. Ac quicquid fecus superis a quo-
quamque auctoritate scienter vel ignoranter atten-
tati contigerit, iritatus & inane decrevit.

Pius Quintus.

*Declarationes Concilii Tridentini circa impedimenta cognitionis
spiritualis, & affinitatis ex fornicatione, quo ad matrimonium possit
confirmacionem Concilii contraferre & de cetero contrahenda.*

CAP. II.

Sanctissimus in Christo pater ac Dominus Pius divina
providentia Papa quintus, ad cuius notitiam per-
venit, quod cum in decretis faci Concilii a Tridentini
certa tamè persona enumerantur, inter quas dunta-
runt cognatio spiritualis deinceps contrahatur, ab aliqui-
bus revocatur in dubium, an qui ultra personas in dictis
decretis enumeratas b) quoquomodo cognitione spiritu-
tuali ante confirmationem dicti Concilii conjuncti erant,
abique dispensatione Apolitica matrimonium post di-
cione confirmationem contrahere poterint, ac hodie &
de cetero contrahere possint, cum ante prædictam con-
firmationem id facere deute minimè licet.

Et infur cùm in eisdem decretis statuatur affinita-
tem, qua ex fornicatione contrahitur, in illis solummo-
do attendi debere, qui primo vel secundo affinitatis gra-
du conjuguntur, ab aliquibus partier dubitetur. An ma-
trimonia inter personas, qua ante confirmationem dicti
Concilii tertio vel ulteriori hujusmodi affinitatis gradu
conjugantur, post confirmationem eisdem Concili
absque dispensatione Apolitica contrahita & que dein-
ceps contraheri contigerit, dñimi debeant.

Sancitius sua ad tolendum omne dubium, eos qui an-
te confirmationem prædicti Concilii cognitionem spi-
ritualem contraxerunt, dummodo non sint ex personis in
dictis decretis enumeratis & inter quas tantum Concilii vo-
luit deinceps contrahi, hanc cognitionem spiritualem, ma-
trimonii vinculo inter se abfq; dispensatione aliquo libere &
licite copulari posse, ac matrimonio etiam post confir-
mationem hujusmodi, abfq; dispensatione sedis Apolitica
inter eas jam contracta valer, plenamq; roboriis fir-
mitatem obtinere. Et similiter nuptiomni post confir-
mationem Concilii, abfq; dispensatione Apolitica sequuntur, &
qua de cetero sequentur, inter personas qua ante dictam
confirmationem affinitatem (infra tamè secundum gra-
dum ex fornicatione proveniente) contraxerant, propter
hujusmodi affinitatem dirim non debet, sed valida &
efficacia existere declaravit.

a. Concil. Trid. sess. 24. de reform. matrim. b. De agnatione
spirituali vide Hesych. lib. 4. sum.

Idem.
Declaratio circa impedimenta cognitionis spiritualis.

CAP. III.

Cum illius vicem, licet minimè suffragantibus mer-
itis, geramus in terris, decus vultu prodit judicium,
& vident oculi æquitatem, officii nostri debitam profe-
quimur actionem, si obscuros sacrorum canonum sen-
sus ita apperire studemus, ut piis Christi fidelium menti-
bus nulla dubitandi occasio relinquitur.

Sanè licet ex eo, quod in Concilio Tridentino decre-
tum fuerit, cognitionem spiritualem inter eos tantum
contra, qui suscipiant baptismatum & de baptismis, ac
baptizatum ipsum, & illius patrem & matrem, nec non
baptizantem & baptizatum, baptizatique patrem & ma-
trem in reliquis personis, qua per antiquos canones oc-
casione cognitionis hujusmodi contrahere prohibebatur,
omne impedimentum sublatum esse videatur, adhuc ta-
men ab aliquibus dubitari accepimus, an factum impedi-
mentum cognitionis spiritualis hujusmodi inter ma-
ritum vel uxorem suscipientis, & baptizatum, necnon in-
ter maritum vel uxorem suscipientis, & patrem ac ma-
trem baptizati vigeat, propterea quod prohibitum est u-
no conjugi, de altero etiam prohibitum esse videatur.

Nos piarum mentium quieti, & matrimoniorum favo-
ti (quantum ex alto nobis permittitur) consulere volen-
tes, a pacificis verbis Concilii minimè discedendum in pri-
misis esse censuimus. Et propterea nullum amplius im-
pedimentum ratione cognitionis hujusmodi subesse de-
cernimus, & declaramus, quo minus inter dictos mari-
tum vel uxorem suscipientis, & baptizatum, baptizatiq;
patrem & matrem, & quascunq; alias personas tam ex
parte suscipientis, quam baptizantis & baptizati, in dicto
Concilio nominatim non expressas, matrimonium
libere & licite contrahiri possit, & ita ab omnibus judicari
debere mandamus atq; statuimus.

Idem.

*Tertia declaratio circa impedimenta cognitionis aut affinitatis ex
fornicatione.*

CAP. IV.

Ad Romanum Pontificem spectat, canonicas sanctio-
nes, que expressiore sensu postulare videntur, re-
diligenter perfecta declarare, & alias providere, ut o-
mnis dubietas de piis Christi fidelium mentib, evellatur.
Sanè postquam ex eo, quod Tridentina Synodus impedi-
mentum affinitatis ex fornicatione proveniens, per quod
non solum matrimonium contrahi prohibetur, sed etiam
postea factum dirimir, ad eos tantum restrinxit, qui pri-
mo & secundo gradu conjuguntur, in ulterioribus vero
gradib; statutae matrimonium postea factum non dirimi,
a pluribus Christi fidelibus, ut accepimus, est dubitatum,
an, licet in ulterioribus gradibus hujusmodi matrimonium
cum contractum non dirimatur, adhuc tamen juxta anti-
quos canones contrahi prohibeat.

Et propterea nos omnem ambiguitatem tollere, &
animarum tranquillitat, ac matrimonii libertati quan-
tum cum Deo possumus consulere volentes, & declara-
mus, & Apolitica auctoritate decernimus, nullum ho-
die impedimentum remanere, quo minus in ulteriori-
bus gradibus hujusmodi libere & licite matrimonium
contrahi possit.

a. Vid. cap. non plus, de conf. dist. 4. & c. quamvis. de cognat.
spirituali, in d. c. super quibus. c. p. f. a. & c. fin. 3. q. 3. c. i. super
eo, & sive per torsum, de cognat. spirit. cap. i.

ANIMADVERSIO AD LECTOREM.

Iuris Pontifici librorum is qui tractat de matrimonio & pertinentibus ad conjugia, brevior semper & compendiosior est, quam obrem
ut hic septimus decretalium responderet, quarti libri caroulem h. adscriptissimum. Qui vero consanguinitatis &
affinitatis voluntate latius investigare singulare regulas, adeat finem Epistol. decret.

huius editionis, ubi declaratur arbor con-
sanguinitatis.

F I N I S.

QQq 4